

LASTEN LÄÄKEHOIDON SUUNNITELMA VARHAISKASVATUKSESSA

8.4.2019 päivitetty,
Th Mari Rajamäki

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 1.9.2004 ”Lääkehoidon toteuttaminen sosiaali- ja terveydenhuollossa” -työryhmän laatimaan ohjeet lääkehoidon toteuttamisesta julkisessa ja yksityisessä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikössä

Turvallinen lääkehoito – opas lääkehoitosuunnitelman tekemiseen sosiaali- ja terveydenhuollossa

(http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/129969/URN_ISBN_978-952-302-577-6.pdf?sequence=1)

Turvallinen lääkehoito, valtakunnallinen opas mukaan: ”lääkehoidon toteuttaminen perustuu toimintayksikössä laadittuun lääkehoitosuunnitelmaan, joka kattaa yksikön lääkehoidon kokonaisuuden suunnittelun, toteutuksen sekä siinä tapahtuneiden poikkeamien seurannan ja raportoinnin”. Tämän tarkoituksena on yhtenäistää laadukkaasti lääkehoidon toteuttamisen periaatteet, määrittää vähimmäisvaatimukset ja selkeyttää vastuunjako.

Varhaiskasvatuksen perustehtävä ei ole lääkehoidosta vastaaminen. Varhaiskasvatuksessa tulee olla lääkehoitosuunnitelma sillä yksiköissä on lapsia joilla saattaa olla käytössä jatkuva/ määräaikainen lääkitys.

Hyvä hoito muodostaa perustan kaikelle toiminnalle. Vanhemmat ja henkilöstö sitoutuvat yhdessä toimimaan lapsen hyvinvoinnin parhaaksi. Jokaisen lapsen varhaiskasvatussuunnitelmassa sovitaan pitkäaikaisen sairauden hoitamisesta hoitopäivän aikana.

PITKÄAIKAISSAIRAIDEN LASTEN LÄÄKEHOIDON TURVALLINEN TOTEUTTAMINEN LASTEN VARHAISKASVATUKSESSA

Kun varhaiskasvatukseen on tulossa lapsi, jolla on pitkäaikaissairaus (esim. astma, diabetes, epilepsia) varhaiskasvatuksesta pyydetään vanhempia ottamaan hyvissä ajoin yhteyttä oman alueensa lastenneuvolan terveydenhoitajaan, Terveydenhoitajan on hyvä ottaa vastaanotollaan puheeksi pitkäaikaissairaiden lasten vanhempien kanssa lääkehoitosuunnitelman teko sekä käytännön järjestelyt päivähoidon lähestyessä. Päivähoidon alussa terveydenhoitaja, vanhemmat ja päivähoidon työntekijät sopivat yhdessä lapsen hoitokäytännöistä ja lääkehoidosta päivähoidon aikana. Vanhempien on hyvä tuoda mukanaan tähän palaveriin lapsen sairaskertomustietoja, joista näkyy yksityiskohtaisesti lääkärin määräykset ja ohjeet. Palaverissa tehdään lapsen lääkehoidon suunnitelma ja se kirjataan osaksi lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa. Lapsen on koettava olonsa turvallisiksi päivähoidossa sairaudestaan huolimatta ja taas vanhempien on voitava levollisin mielin viedä lapsensa hoitoon. Päivähoidon aikana annetaan lapselle vain välttämätön lääkitys. Tarvittava lääkehoito on lääkärin määräämää ja sen toteuttaa mieluiten terveydenhuollon ammattihenkilö, lähihoitaja, joka työskentelee päivähoidossa. Päivähoidon muu työntekijä, joka ei ole saanut terveysalan koulutusta, voi omalla suostumuksellaan olla myös lääkkeiden antaja. Tällöin työntekijä on saanut perehdytyksen tähän ja hänen osaamisensa varmistetaan näyttökokeella terveydenhuollon ammattilaiselle. Lapsen lääkehoitosuunnitelmassa sovitaan tarkasti, kuka antaa lapselle tarvittavat lääkkeet ja seuraa muutenkin vointia (esim. verensokerimittaukset, ruokailun valvonta) ja kuka toimii varahenkilönä.

Ilmajoella 6.5 2013,

Elina Majapuro vt. johtava ylilääkäri JIK ky

(asia tarkastettu Elina Majapuroelta vasun päivityksen yhteydessä keväällä 2019 ja jatketaan samalla ohjeella)

Lääkehoidon suunnitelma

Kokonaisvastuu lapsen sairauden hoidosta ja lääkkeiden annostelusta on aina vanhemmilla. Tilanteessa, jossa lapsella ilmenee lääkehoitoa vaativa sairaus tai hoitoon on tulossa säännöllistä lääkehoitoa tarvitseva lapsi, vanhempien on huolehdittava että lääkehoidon toteuttamisesta päivähoidon aikana sovitaan yhdessä terveys- ja varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa.

Sovittaviin asioihin kuuluvat

- sairaus, jota lääkehoidon suunnitelma koskee
- hoitotaho ja kontrollit
- lääkkeen annostus ja antotapa
- lääkkeen säilytys ja hävittäminen
- lääkehoitoon liittyvät toimenpiteet ja seuranta
- lääkityksen toteuttaja sekä varahenkilö
- lääkityksen toteuttajan ja varahenkilön tarvitsema perehdytys
- erityistilanteisiin varautuminen
- lääkehoidon riskitekijät, haittavaikutukset ja mahdolliset ongelmakohtat
- ensiapukäytännöt
- työnjako ja vastuut varhaiskasvatuksen ja vanhempien kesken.

Asioista tehdään kirjallinen lääkehoidon suunnitelma ja terveydenhoitaja kirjaa tiedon suunnitelman laatimisesta myös lapsen terveydenhuollon asiakirjaan. Lääkehoidon suunnitelma päivitetään vuosittain ja/tai jos hoidossa tapahtuu muutoksia. Lääkehoidon suunnitelma otetaan käytäntöön sen hyväksymisen jälkeen.

Varhaiskasvatuksessa toteutettava lääkehoito

Varhaiskasvatuksessa toteutettava lääkehoito on luonteeltaan satunnaista ja/tai oireenmukaista lääkehoitoa. Hoidon tarpeen kiireellisyyden mukaan tilanteet voidaan jakaa seuraavasti.

1. välitöntä hoitoa vaativat:

- a) anafylaksian hoito (äkillinen, allerginen, shokkityyppinen reaktio)

b) insuliinishokin hoito

c) kouristuksen hoito (kuumekouristukset, epilepsia)

2. satunnaisia oireita lievittävät:

a) astman hoito, avaava lääkitys (hengenhdistus)

b) kuumeen ja kivun hoito

3. pitkäaikaissairauden ylläpitohoito:

a) insuliinihoito diabeteksessa

b) astman hoitava lääkitys

Päävastuu lapsen lääkehoidon toteuttamisesta on aina huoltajalla. Mahdollisuuksien mukaan pyritäänkin siihen, ettei lääkettä tarvitsisi ottaa päivähoidossa vaan lääkehoito tapahtuisi lapsen kotona. Tähän voidaan päästä esimerkiksi käyttämällä pitkävaikutteisia lääkemuotoja tai ajoittamalla lääkkeen annostelu hoitopäivän ennen tai jälkeen.

Lääkkeenantaja

- on velvollinen toiminaan voimassa olevan lääkehoitosuunnitelman mukaisesti,
- kunkin yksikön aikuinen vastaa hätätilanteessa ensiaputoimista

Henkilökunnan tehtävänä on antaa lapselle vanhempien toimittama lääkeannos, valvoa, että lääke tulee otetuksi sekä seurata tilannetta. Jokaisella työntekijällä tulee olla tarvittavat ensiaputaidot. Työnantaja vastaa koulutuksen järjestämisestä.

Diabeteslapsen kohdalla sovitaan lääkehoitosuunnitelman lisäksi, kuinka hoitoa seurataan. Samalla sovitaan lääkehoidon lisäksi muistakin hoitoon liittyvistä toimista mm. verensokerin mittaus.

Allergisen lapsen huoltajan kanssa sovitaan tarvittaessa lääkärin antaman lausunnon perusteella ruokavaliosta sekä ensiapulääkityksestä ja astmaatikon kohdalla kohtaushoidoista. Vanhemmat täyttävät yhdessä lääkärin kanssa potilaskohtaisen anafylaksian hoito-ohjelomakkeen jonka tuovat mukanaan hoitoneuvotteluun.

Epilepsiaan sairastavan lapsen kohdalla sovitaan kohtaukseen liittyvästä hoidosta/lääkityksestä.

Lääkkeet

Vanhemmat huolehtivat päivähoitoon lapsen tarvitsemat lääkkeet, muut hoitoon liittyvät tarvikkeet sekä riittävän selkeät hoito-ohjeet. Lääkkeet tuodaan alkuperäispakkauksessa, jossa on lääketta käyttävän nimi, lääkkeen nimi ja vahvuus sekä annostelu- ja säilytysohje. Päivähoidossa lääkehoidon toteutetaan suunnitelman mukaisesti ja lääkkeen antajan kirjaa lääkehoidon toteutumisen lapsen lääkehoitokorttiin / seurantakaavakkeeseen.

LAPSEN LÄÄKEHOIDON VASTUUT, VELVOLLISUUS JA TYÖNJAKO

JIK ky:n johtava ylilääkäri Elina Majapuro

- vastaa sosiaali- ja terveystoimen yksiköiden lääketieteellisestä toiminnasta
- hyväksyy lääkehoidon suunnitelman

Päiväkodinjohtaja, yksikön johtaja

- vastaa että lääkehoitosuunnitelma on kaikkien työntekijöiden saatavilla
- huolehtii henkilöstön ja osaamisen riittävydestä
- vastaa tietojen käsittelystä ja salassapidosta
- Vastaa lapsikohtaisten lääkehoitosuunnitelmien laadinnasta ja allekirjoittaa sen
- Allekirjoittaa ja hyväksyy oman yksikkönsä henkilökunnan lääkehoitoluvat.
- Osa henkilöstöstä voi suorittaa lääkehoitokoulutuksen, osa saa luvan lääkehoidon toteuttamiseen yksilökohtaisesti perehdytyksen/opetuksen jälkeen. Lapsikohtaisen luvan myöntäminen edellyttää aina lapsen lääkehoitoon perehdyttämisen.
- Vastaa siitä, että omassa yksikössä olevien kroonisesti sairaiden-, jatkuvaa lääkitystä vaativien-, kohtausluonteisesti lääkkeitä tarvitsevien lasten ja

muiden erityistä hoitoa tarvitsevien lasten tiedot on huomioitu yksikön omassa lääkehoitosuunnitelmassa.

- Vastaa yhdessä huoltajien kanssa lapsen lääkehoidon tietojen siirrosta uuteen päivähoitopaikkaan, varahoitopaikkaan ja päivystykseen
- Vastaa salassa pidettävien asiakirjojen/tietojen säilyttämisestä annettujen säännösten mukaisesti
- Käsittelee lääkevirheilmoituksen pohjalta virheellisesti annetun lääkkeen antamistilanteen yhdessä henkilökuntansa kanssa ja toimittaa ilmoituksen oman alueen varhaiskasvatusjohtajalle.
- Huolehtii oman yksikkönsä lääkehoitoon koulutettujen lähihoitajien osaamisen ylläpitämisestä viiden vuoden välein annettava.

Lapsen omahoitaja/ lääkkeenantajat

- Toteuttaa perehdytyksen ja lääkehoitoluvan saatuaan lapsen lääkehoitoa lääkehoitosuunnitelman mukaisesti
 - Laatii yhdessä huoltajien kanssa lapsen lääkehoitosuunnitelman.
 - Varmistaa luonnollista tietä annettavien lääkkeiden osalta, että lääkkeen annostelu on ennalta sovitun mukainen.
 - Arvioi omalta osaltaan lapsen lääkehoidon vaikuttavuutta ja kertoo havainnoistaan huoltajille.
 - Huolehtii tarvittaessa retkille mukaan lapsen mahdollisen lääkityksen.
 - Vastaa lapsen lääkkeiden oikeasta ja turvallisesta säilyttämisestä.
 - Vastaa siitä että koko yksikön henkilökunnalla on tiedossa elvytyslääkkeitä tarvitseva lapsi, missä elvytyslääkkeitä säilytetään ja lääkkeen annosteluohje. Perhepäivähoitaja huolehtii tiedot lapsen varahoitopaikkaan yhdessä esimiehen ja vanhempien kanssa ja huoltajat vastaavat varahoitopaikan perehdyttämisestä.
 - Tekee kirjallisen lääkevirheilmoituksen, jos lapsen lääkkeenannossa on

tapahtunut virhe ja ilmoittaa asiasta huoltajille.

- Työntekijä on velvollinen ilmoittamaan mikäli hän arvioi ettei hallitsevansa hänelle annettua työtehtävää. Työnantaja on velvollinen järjestämään lisäperehdytystä.

- Kirjaa päivittäin ylös antamansa lääkkeet yhteisesti sovitulla tavalla (yksikköön jää dokumentti)

Lapsen huoltajat

– huolehtii että lapsen lääkehoidon tarve on tiedossa ja kaikki lääkehoidon toteuttamisen kannalta tarvittava tieto on käytettävissä

– toimittaa lapsen lääkkeet yksikköön

– huolehtii tiedon välittämisestä eri toimipaikkojen ja toimijoiden välillä

- vastaavat ryhmän henkilökunnan riittävästä perehdyttämisestä lapsen lääkkeenantoon.

- Kutsuvat tarvittaessa alan asiantuntijan perehdyttämään henkilökuntaa

- Tiedottaa henkilökunnalle lapsen lääkityksen muutoksista. Muutokset kirjataan lääkehoitosuunnitelmaan.

- Laativat yhdessä lapsen omahoitajan/ ryhmän henkilökunnan kanssa lapsen lääkkeenantosuunnitelman.

Lääkehoidon osaamisen varmistaminen ja ylläpitäminen

Lapsen lääkehoito on osa lapsen hoidon kokonaisuutta, josta vastaa lasta terveydenhoidon puolella hoitava lääkäri. Varhaiskasvatuksen henkilöstön on tärkeää tietää, miksi lääkettä annetaan, mitä lääkettä, kuinka paljon, miten ja mitä antoreittiä käytetään (resepti). Perusedellytyksenä on vanhempien ja henkilökunnan välinen luottamuksellinen kasvatuskumppanuus.

Tavanomaisissa sairastapauksissa lääkkeiden antaminen on huoltajien vastuulla. Yksiköissä toteutetaan välitöntä hoitoa vaativat (anafylaksia, insuliinishokki, kouristukset), satunnaisia oireita lievittävät (astma, migreeni) ja pitkäaikaissairauden ylläpitohoitotoimenpiteet (diabetes, astma, epilepsia,

vaikeat allergiat).

Uuden työntekijän perehdyttämisessä tulee huolehtia tarvittavan tiedon siirtämisestä ja opastuksesta, jos työyksikössä on pitkäaikaissairautta sairastava lapsi tai lapsia sekä huolehtia lääkekaapin sijainnin näyttämisestä sekä lisäkoulutuksesta.

Varhaiskasvatuksen lääkehoidon riskitekijät ja ongelmakohdat

Varhaiskasvatuksessa ei työskentele varsinaisesti lääkehoidon ammattilaista vaan henkilökunta on saanut luvan lääkehoidollisiin toimenpiteisiin (ainoastaan lähihoitajan ja lastenhoitajan ammattitutkinnon suorittaneella työntekijällä on terveydenhuollon koulutus).

Riskit (asiat joihin tulee kiinnittää erityisesti huomiota.):

- lääkkeiden oikea säilytys
- lääkkeiden oikea annostelu
- lääkkeiden nimet (mikä lääke, mikä vahvuus, kenelle tarkoitettu, missä säilytys, lääkkeen antoreitti)
- lääkkeiden antaminen oikeaan ajankohtaan

Läkehoidon turvallinen toteuttaminen varhaiskasvatuksessa ja koulussa

Läkehoidon toteuttamista valvoo päiväkodin/yksikön esimies ja hänen tehtävänä on varmistaa, että lääkehoito toteutetaan kirjallisen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti. Lääkehoitoa toteuttavalla henkilöstöllä tulee olla tarvittava osaaminen ja riittävä lisäkoulutus.

Yksiköillä tulee olla ”lääkekaappivastaava”, joka huolehtii lääkekaapin sisällöstä ja perehdyttämisestä. Lääkehoitosuunnitelma otetaan käyttöön sen hyväksymisen jälkeen ja sitä päivitetään vuosittain tai tarvittaessa.

Osaamisen ylläpitäminen

Neuvolasta saadaan tarvittaessa opastusta ja ohjeistusta.

Jokaisella työntekijällä tulee olla tarvittavat ensiaputaidot. Työnantaja vastaa tarvittavan koulutuksen järjestämisestä.

Henkilöstön vastuu

Lääkehoitoa antaa ensisijaisesti siihen koulutettu henkilö (lähihoitaja, lastenhoitaja). Luonnollista tietä annettavien lääkkeiden osalta lääkehoidossa vastuussa olevan työntekijän on varmistettava lääkkeen alkuperä, annosteluohje ja -ajankohta myös pitkäaikaissairauksien kohdalta. Lääkehoitosuunnitelman päivytyksestä ja suunnitelmaan liittyvistä palautteista vastaa siihen nimetty henkilö.

Lääkkeiden antamisen lupakäytännöt:

Lääkehoitoon koulutettu nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilöstö:

(lähihoitaja, lastenhoitaja, perushoitaja)

- Perustutkinnon jälkeen voi antaa lääkkeitä luonnollista tietä.
- Osaamisen varmistamisen, lisäkoulutuksen ja luvan myöntämisen jälkeen voi antaa injektioita ihon alle ja lihakseen. (Lääkehoidonluvat uusittava 5 vuoden välein, Love-koulutus)

Lääkehoitoon koulutusta saanut sosiaalihuollon ammatillinen henkilöstö:

(sosionomi, päivähoitaja, kaikilla ei välttämättä ole lääkehoidon koulutusta)

- Ohjeistettuna, perehdytettynä saa antaa lääkkeitä luonnollista tietä.
- Osaamisen varmistamisen, lisäkoulutuksen ja luvan myöntämisen jälkeen voi antaa injektioita ihon alle.

Lääkehoitoon kouluttamaton henkilöstö:

(lastentarhanopettaja, lastenohjaaja, perhepäivähoitajat, ryhmäavustajat)

- Perustutkinto ei anna valmiuksia lääkehoitoon.
- Osaamisen varmistamisen, lisäkoulutuksen ja luvan myöntämisen jälkeen voi antaa lääkkeitä luonnollista tietä sekä injektioita ihon alle.

Lääkkeen antaminen

Varhaiskasvatuksessa annettavat lääkkeet on oltava lääkärin määräämiä.

Lääkkeen annosta sovitaan **AINA** kirjallisesti vanhempien kanssa. Vanhempien tulee toimittaa lääke alkuperäisessä pakkauksessa.

Lääkkeen annostelussa on varmistettava:

- alkuperäinen resepti tai merkintä lääkepakkauksessa
 - o lääkkeen nimi, vahvuus, annostus sekä lapsen nimi
- käyttötarkoitus
- antotapa, -aika ja annostelu
- mahdolliset haittavaikutukset (Jos haittavaikutuksia ilmenee, niin on otettava yhteys vanhempiin tai terveyskeskuksen päivystykseen)

Lääkkeen anto kirjataan aina ”lääkekorttiin”, liite lapsen lääkehoitokortti

Lääkkeiden säilytys

- säilytyslämpötilan mukaisesti
 - o lukitussa kaapissa huoneenlämmössä
 - o viileäkaapissa erillisessä suljetussa rasiassa, missä lapsen nimi
- lääkekaapin sisältö on kirjattu turvallisuussuunnitelman ensiapuosioon

Lääkejäte

- käyttämättä jääneet lääkkeet toimitetaan vanhemmille , he huolehtivat asianmukaisesta hävittämisestä
- injektiovälineet hävitetään niin, ettei pistovaaraa ole jätteitä käsitteleville henkilöille (esim. insuliinineulat kerätään kovamuovipulloon, pullonkorkki kiinni ja sekajätteisiin)

Sairastuminen hoitopäivän aikana

Hoitopäivän aikana sairastuvalle lapselle pyritään järjestetään mahdollisuuksien mukaan rauhallinen paikka lepäämistä varten ja lapsen huoltajille soitetaan. Sairastunutta lasta ei saa jättää yksin. Sairaana lapsen hoidossa noudatetaan yleistä ohjeistusta (lasten sairaudet ja tartuntataudit ks. [jikki.fi /tartuntatauti-ohjeistus](http://jikki.fi/tartuntatauti-ohjeistus)).

Lapsen poissaolotarve sairauden takia ja eristämistarve päivähoitosta eivät ole sama asia. Joskus poissaolon tarve on pidempi kuin eristämisaika (taudin tarttuvuus), koska sairastaminen on yksilöllistä.

Yleisimmät lääkehoitoa vaativat tilanteet

Anafylaksia

Tavallisimmat oireet:

- ihon kutina tai punotus
- laaja-alainen nokkosihottuma
- hengenahdistus
- vatsakivut tai oksentelu

Hoito-ohjeet:

- **Soita 112 , ANNA TARKKA OSOITE !!!**
- EpiPen Jr.-kynä (sis. adrenaliinia) on tarkoitettu 15-30 kg lapsille (ei alle vuoden ikäiselle) ja EpiPen -kynä >30kg

Tavallisimmat aiheuttajat:

- ruoka-aineet
 - o viljat, pähkinät, lehmänmaito, kananmuna, äyriäiset, kala, hajut
- lääkkeet
 - o antibiootit (penisilliini, kefaleksiini, kefuroksiimi, amoksisilliini, sulfa), särkylääkkeet (asetyylisalisyylihappo, diklofenaakki, ibuprofeeni) ja biologiset lääkkeet (infliksiimabi)
 - hyönteiset (ampiainen, hyttynen)

Lasten kuumeouristukset

Tavallisimmat oireet:

- kuume (yli38°C)
- lapseen ei saa kontaktia
- lapsen keho jäykistyy
- käsien ja jalkojen nopeat nykäykset

Hoito-ohjeet:

- yksilölliset reseptilääkkeet ja anto-ohjeet
- soitto vanhemmille tai lääkäriin
- viilennys

Lasten diabetes

Diabetes hoidossa on sovittava yhteen insuliinin, ruuan ja liikunnan vaikutus verensokeriin. Tavoitearvot lapsilla ovat 4-8mmol/l ollen hyvin yksilölliset. Huoltajat toimittavat tarpeelliset välineet päivähoitoon. Insuliinia annostellaan diabeetikolle insuliinikynällä tai insuliinipumpulla. Keskussairaalan diabeteshoitaja/ kuntoutusohjaaja tulee ohjeistamaan vastuuhenkilön ja varahenkilöt. Yhteistyö kodin ja päivähoiton välillä tulee olla saumaton ja avoin puolin ja toisin. Diabeteksen hoidon tavoitteena on lapsen päivittäinen hyvinvointi, normaalin kasvun ja kehityksen turvaaminen ja elinmuutosten välttäminen.

Ohjeet sokin hoitoon on oltava koko päivähoitoyksikön tiedossa. Diabeteksen oireet ovat yksilöllisiä, eikä lapsi välttämättä tunnista oireitaan !

Tavallisimmat shokkioireet: (matala verensokeri alle 4mmol/l)

- vapina, käsien värinä
- hermostuneisuus
- sydämentykytys (tiheä pulssi)
- hikoilu
- nälän tunne, kalpeus
- pahoinvointi
- väsymys, heikotus
- tajuttomuuden uhka jos verensokeri alle 2mmol/l

Ensiapu sokkioireisiin:

Nopeasti imeytyviä vaihtoehtoja ovat:

- lasillinen tuoremehua, sokeripitoista virvoitusjuomaa / mehua, pillimehu
- 4-6 palaa rypälesokeria (Siripiri, Dexal) tai tavallista sokeria, hunajaa
- hedelmä
- rusinoita
- sokeripitoinen jogurtti, jäätelö
- lasillinen maitoa

Jos oireet eivät mene ohi 10-15 minuutissa SOITTO VANHEMMILLE.

Shokkitapauksessa on paikalle tilattava ambulanssi puh. 112 ja SOITETAAN VANHEMMILLE.

Tavallisimmat korkean verensokerin oireet:

- väsymys, uupumus
- keskittymisvaikeus, ajatus ei kulje
- päänsärky
- uneliaisuus
- huimaus, pyörrytys
- epätavallinen tai riitaisa käytös
- näön hämärtyminen, näkeminen kahtena
- pahimmassa tapauksessa kouristuksia ja tajuttomuus
- jano
- lisääntynyt virtsaneritys

Retkelle mukaan:

- hoitovälineet
- hoito-ohjeet
- yhteystiedot (vanhemmat ja hoitoyksikkö)
- ylimääräistä välipalaa
- hätäensiapu (yksilöllinen, esim. Siripiri, siirappi)

Lasten epilepsia

Tavallisimmat kohtausoireet:

- tahdosta riippumattomat motoriset oireet, kuten rytmisen nykiminen, jäykistyminen
- lihasvelttous ja yksittäiset lihasnykäisyt
- automatismit, esimerkiksi nieleskely, hypistely, stereotyyppinen liikehdintä
- itsestään syntyvät näkö-, kuulo-, tunto-, maku- ja hajuaistimukset
- affektiiviset ilmiöt, esimerkiksi pelko
- paikalliset oireet, kuten kyvyttömyys puhua tai ylläpitää raajan asentoa
- tajunnan osittainen tai täydellinen häiriintyminen
- myös kehityksen hidastuminen tai puheen taantuminen voivat olla epilepsian ensioireita

Hoito-ohjeet:

- älä yritä estää kouristuskohtausta
- huolehdi, ettei lapsi kohtauksen aikana kolhi itseään tai putoa
- älä laita lapsen suuhun mitään
- yksilölliset lisähoito-ohjeet

Astma

Tavallisimmat kohtausoireet:

- haukkova tai vinkuva hengitys
- väsymys

Hoito-ohjeet:

- yksilölliset hoito-ohjeet
- hoitovälineenä inhalaattori

Migreeni

Tavallisimmat kohtausoireet:

- voimakas kipu
- valonarkuus
- ääniherkkyys
- pahoinvointi tai oksentelu

Hoito-ohjeet:

- yksilölliset kohtauslääkkeet
- mahdollinen estolääkitys

Yleisiä migreenikohtauksen laukaisevia tekijöitä:

- vilkkuvat tai kirkkaat valot
- voimakkaat hajut
- valvominen

Tärkeitä numeroita:

Ambulanssi puh. 112

Myrkytystietokeskus puh. 09 -471997 (avoinna 24h)

Terveyskeskus poliklinikka,

Ilmajoki, Pappilantie 2	puh. 06-4585201
Kurikka, Mäkitie 47	puh. 06- 4585301
Jurva, Sairaالاتie3	puh. 06- 4585311
Jalasjärvi, Koskitie 4	puh. 06- 4585101

Apteekki

Ilmajoki	puh. 06-4241 700
Kurikka	puh. 06- 450 2023
Jalasjärvi	puh. 06- 456 7300
Jurva	puh. 06- 363 1088

Lomakkeet:

- Sopimus sairaanhoidollisten toimenpiteiden suorittamisesta /lääkehoidon toteuttamisesta
- Lapsen lääkehoidon suunnitelma päivähoidossa
- Lapsen lääkelomake

Lasten tartuntatautien hoito-ohjeita JIK –kooste

